



HNB

Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb  
tel.: 01 45 64 555 / faks: 01 46 10 551, 45 50 726, 46 10 591  
teleks: 22 569 / www.hnb.hr / mb 3269817

## **ODGOVORI NA UPITE U VEZI S VELIKIM IZLOŽENOSTIMA KREDITNIH INSTITUCIJA**

Relevantni propisi:

1. Odluka o velikim izloženostima kreditnih institucija (Narodne novine br. 111/2018., 120/2018., 92/2020., 139/2022. i 107/2024.: dalje OVIKI) kojom su prenesene Smjernice o povezanim osobama u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom 39. Uredbe (EU) br. 575/2013 (EBA/GL/2017/15)
2. Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (u nastavku: Uredba (EU) br. 575/2013)

Napomena: Uredbe Europske unije izravno se primjenjuju u državama članicama te Hrvatska narodna banka nema ovlasti za tumačenje odredbi uredbi.

**SADRŽAJ:**

<b>BROJ PITANJA</b>	<b>TEMA</b>	<b>DATUM OBJAVE</b>
500/2020-218/1	Izješćivanje izloženosti koje zadovoljavaju uvjete za primjenu "Limita važećih u prijelaznom razdoblju"	22. travnja 2020. (ažurirano 10. listopada 2024.)
231	Povezivanje središnje države i središnje banke za potrebe limita u prijelaznom razdoblju	3. travnja 2019. (ažurirano 10. listopada 2024.)
500/2021-45/1	Tretman EUR izloženosti za potrebe izračuna velike izloženosti	14. travnja 2021.
230	Povezivanje Republike Hrvatske i Hrvatske narodne banke	3. travnja 2019. (ažurirano 10. listopada 2024.)
655 i 753	Procjena indikatora kontrole	11. ožujka 2010. (ažurirano 3. travnja 2019. i 10. listopada 2024.)
500/2022-573/1	Utvrđivanje grupe(a) povezanih osoba	10. listopada 2024.
754	Procjena indikatora gospodarske i financijske međupovezanosti	11. ožujka 2010. (ažurirano 3. travnja 2019. i 10. listopada 2024.)
870 i 872	Procjena indikatora gospodarske i financijske međupovezanosti	18. svibnja 2010. (ažurirano 3. travnja 2019. i 10. listopada 2024.)
500/2022-571/1	Obveza povezivanja bračnih drugova kao indikatora gospodarske i financijske međupovezanosti	10. listopada 2024.
1933	Rok u kojem se kupoprodaja valute ne uključuje u izloženost	25. kolovoza 2015.
1934	Uključivanje izloženosti prema fondovima u ukupnu izloženost prema grupi povezanih osoba	25. kolovoza 2015. (ažurirano 10. listopada 2024.)
60	Tehnike smanjenja kreditnog rizika pri utvrđivanju velikih izloženosti	3. travnja 2019.
500/2024-323/1	Velika izloženost prema središnjoj državi po osnovi obveznica RH	10. listopada 2024.
1935	Izuzeće izloženosti osigurane jamstvima	25. kolovoza 2015. (ažurirano 3. travnja 2019.)
500/2024-127/1	Izuzeće izloženosti prema subjektima unutar iste sanacijske grupe	10. listopada 2024.
500/2024- 383/1	Izloženosti izuzete od primjene članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) 575/2013	10. listopada 2024.
1835	Izloženosti osigurane stambenim nekretninama	25. kolovoza 2015. (ažurirano 14. travnja 2021.)
500/2024- 321/2	Primjena izmjena članka 500.a stavak 1. Uredbe (EU) br. 575/2013	10. listopada 2024.

Područje:	Članak 3. OVIKI
Tema:	Izješćivanje izloženosti koje zadovoljavaju uvjete za primjenu "Limita važećih u prijelaznom razdoblju"
Broj pitanja:	500/2020-218/1-MT-SPT
Datum objave odgovora:	22. travnja 2020. (ažurirano 10. listopada 2024.)
Pitanje:	Vezano za izvještavanje o Velikim izloženostima (C 28.00 i C 29.00) za datum 31.03.2020., traži se informacija kako postupiti u pogledu prikaza izloženosti nastalih na dan ili nakon 12.12.2017 koje zadovoljavaju uvjete za primjenu "Limita važećih u prijelaznom razdoblju" definiranih u članku 3. Odluke o velikim izloženostima – prikazati ih u stupcu ((-) Izuzeti iznosi), ili u stupcu (Vrijednost izloženosti nakon primjene izuzeća i CRM-a/Ukupno)?
Odgovor:	<p>Dopuštene više stope ograničenja u izvještajnim obrascima ne mogu se iskazivati kao izuzeća, već se iz izvještajnih LE obrazaca, za izloženosti koje udovoljavaju tim uvjetima, u prijelaznim razdoblju trebaju iskazivati povećane stope vrijednosti izloženosti nakon primjene izuzeća i tehnika smanjenja kreditnog rizika koje su osnova za izračun ograničenja.</p> <p>Stoga se u izvještajnim obrascima C 28.00 i C 29.00 koji se popunjavaju za potrebe izvješćivanja o velikim izloženostima i koncentracijskom riziku sukladno Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 680/2014 izloženosti koje udovoljavaju uvjetima za primjenu dopuštenih viših stopa ograničenja definiranih člankom 3. Odluke ne mogu iskazivati u stupcima "(-) Izuzeti iznosi" već se trebaju iskazivati u stupcima "Vrijednost izloženosti nakon primjene izuzeća i CRM-a/Ukupno".</p> <p>Provedbena uredba (EU) br. 680/2014 stavljena je van snage člankom 22. Provedbene uredbe (EU) 2021/451, a upućivanja na uredbu stavljenu izvan snage smatraju se upućivanjima na Uredbu 2021/451 koja je u primjeni od 28. lipnja 2021.</p>

Područje:	Članak 3., članak 7. i članak 10. OVIKI, članak 493. stavak 4. Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Povezivanje središnje države i središnje banke za potrebe limita u prijelaznom razdoblju
Broj pitanja:	231
Datum objave odgovora:	3. travnja 2019. (ažurirano 10. listopada 2024.)

Pitanje:	<p>Je li za potrebe pridržavanja ograničenja izloženosti sukladno članku 3. OVIKI (limiti važeći u prijelaznom razdoblju), a u vezi članka 493. stavka 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 kako je izmijenjena Uredbom (EU) 2017/2395 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2017. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu prijelaznih uređenja za ublažavanje učinka uvođenja MSFI-ja 9 na regulatorni kapital te za tretman velikih izloženosti u slučaju određenih izloženosti javnog sektora koje su nominirane u domaćoj valuti bilo koje države članice, nužno središnju državu i središnju banku smatrati grupom povezanih osoba. Konkretnije, treba li u prijelaznom razdoblju limitirati izloženosti prema takvoj grupi povezanih osoba ili se središnja država i središnja banka u smislu prethodno navedene regulative ne smatraju grupom povezanih osoba te je svakoj od njih pojedinačno dozvoljen limit izloženosti u prijelaznom razdoblju do 75% osnovnog kapitala do 31.12.2019., odnosno do 50% osnovnog kapitala do 31.12.2020. godine. Sukladno članku 7. Odluke kreditna institucija dužna je utvrditi da dvije osobe čine jedan rizik ako među njima postoji odnos kontrole bez obzira na to provodi li osoba stvarnu kontrolu. Analizom članka 7. stavka 4. Odluke zaključuje se da postoji potencijalna osnova za povezivanje središnje države i središnje banke u grupu povezanih osoba.</p>
Odgovor:	<p>Odgovor se daje primarno s aspekta obveze povezivanja središnje države u Republici Hrvatskoj (u daljnjem tekstu: RH) sa središnjom bankom u RH, što je u RH Hrvatska narodna banka (u daljnjem tekstu: HNB).</p> <p>Iako HNB u skladu s člankom 2. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 75/2008., 54/2013. i 47/2020.) ima svojstvo pravne osobe i u isključivom je vlasništvu RH, smatramo da zahtjevi iz članka 7. Odluke nisu primjenjivi na odnos središnje države u RH i HNB-a. Ističemo da je HNB središnja banka u RH čiji su cilj i zadaci uređeni posebnim, spomenutim, Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci i koja je pri ostvarivanju svojeg cilja i u izvršavanju svojih zadataka samostalna i neovisna. Osim toga i Ustavom Republike Hrvatske je propisano da je HNB samostalan i neovisan i o svom radu izvještava Sabor RH, stoga ne bi bilo opravdano na HNB primijeniti koncept kontrole <del>kako je propisan člankom 7. Odluke</del>. Iz toga proizlazi da temeljem odnosa kontrole nije potrebno formirati grupu povezanih osoba koju bi činili središnja država u RH i HNB.</p> <p>Nadalje, s obzirom na članstvo RH u Europskoj uniji, HNB je sastavni dio Europskog sustava središnjih banaka, te je neovisnost HNB-a i njegovih članova uređena i Ugovorom o funkcioniranju Europske unije i Statutom Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke (članak 71. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci). Spomenuti Ugovor i Statut pravni su akti koji se odnose na sve središnje banke iz država članica Europske unije, stoga možemo zaključiti da je svaka središnja banka države članice neovisna u svom radu zbog čega je nije potrebno uključivati u grupu povezanih osoba sa središnjom državom u toj državi članici temeljem odnosa kontrole.</p> <p>Dakle, iz toga proizlazi da se limiti iz članka 3. Odluke primjenjuju zasebno na izloženost prema središnjoj državi i zasebno na izloženosti prema središnjoj banci. Pritom skrećemo pozornost da pri utvrđivanju izloženosti</p>

	<p>prema središnjoj državi za potrebe limita iz članka 3. Odluke treba voditi računa da se veći limit u prijelaznom razdoblju primjenjuje samo na izloženosti prema osobama iz članka 493. stavka 5. Uredbe (EU) br. 575/2013 dok izloženost prema ostalim osobama iz grupe povezanih osoba sa središnjom državom ne smije prelaziti limit iz članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) br. 575/2013.</p> <p><b>Odgovor je korigiran zbog stupanja na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br. 107/2024.</b></p>
--	---

Područje:	Članak 114. stavak 4., članak 235. stavak 3., članak 493. stavak 4. i 7., članak 495. stavak 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 te prijelazne odredbe iz članka 3. i 3.a. OVIKI
Tema:	Tretman EUR izloženosti za potrebe izračuna velike izloženosti
Broj pitanja:	500/2021-45/1
Datum objave odgovora:	14. travnja 2021.
Pitanje:	Imajući u vidu integracijske procese Republike Hrvatske unutar okvira EU te očekivano pristupanje tečajnom mehanizmu (ERM II) te perspektive primanja Republike Hrvatske u EMU, traži se razmatranje prijedloga da se za potrebe izračuna velikih izloženosti prema središnjoj državi i središnjoj banci, izloženosti u EUR tretiraju kao izloženosti u domaćoj valuti, tj. da se primjenjuje ponder rizika 0%.
Odgovor:	<p>S obzirom na nove regulatorne izmjene nastale po utjecajem pandemije COVID-19, Uredba (EU) 2020/873 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2020. o izmjeni uredbi (EU) br. 575/2013 i (EU) 2019/876 u pogledu određenih prilagodbi kao odgovora na pandemiju bolesti COVID-19 (dalje u tekstu: Uredba (EU) 2020/873), u novom članku 500.a uvodi se novi privremeni tretman javnog duga izdanog u valuti druge države članice.</p> <p>Pri tom se u članku 500.a stavku 1. Uredbe (EU) 2020/873 uvodi privremeno izuzeće od zahtjeva iz članka 114. stavka 2. Uredbe (EU) br. 575/2013 za izloženosti prema središnjim državama i središnjim bankama država članica ako su te izloženosti nominirane i financirane u domaćoj valuti druge države članice uz sljedeći prijelazni tretman:</p> <p>(a) do 31. prosinca 2022. ponder rizika primijenjen na vrijednosti izloženosti jest 0% pondera rizika dodijeljenog tim izloženostima u skladu s člankom 114. stavkom 2.</p> <p>(b) u 2023. ponder rizika primijenjen na vrijednosti izloženosti jest 20% pondera rizika dodijeljenog tim izloženostima u skladu s člankom 114. stavkom 2.</p> <p>(c) u 2024. ponder rizika primijenjen na vrijednosti izloženosti jest 50% pondera rizika dodijeljenog tim izloženostima u skladu s člankom 114. stavkom 2.</p> <p>Također isti članak 500.a u stavku 2. Uredbe (EU) 2020/873 uvodi izuzeće od primjene odredbi iz članka 395. stavka 1. i članka 493. stavka 4. Uredbe (EU) br. 575/2013, po kojemu nadležna tijela mogu institucijama dopustiti za izloženosti iz stavka 1. sljedeća maksimalna ograničenja:</p>

	<p>(a) 100% osnovnoga kapitala institucije do 31. prosinca 2023.</p> <p>(b) 75% osnovnoga kapitala institucije između 1. siječnja i 31. prosinca 2024.</p> <p>(c) 50% osnovnoga kapitala institucije između 1. siječnja i 31. prosinca 2025.</p> <p>Ograničenja navedena u članku 500.a stavku 2. prvom podstavku Uredbe (EU) 2020/873, odnosno u točkama (a), (b) i (c) primjenjuju se na vrijednosti izloženosti nakon što se uzme u obzir učinak smanjenja kreditnog rizika u skladu s člancima od 399. do 403. Uredbe (EU) br. 575/2013.</p> <p>Dakle, nova Uredba (EU) 2020/873 omogućuje daljnje povećano financiranje Republike Hrvatske kroz EUR obveznice na način da se takvim izloženostima do kraja 2022. godine dodijeli ponder rizika 0% uz postupno povećanje pondera do početka 2025. godine te je dopuštena povećana stopa ograničenja takvih velikih izloženosti do 100% osnovnog kapitala do kraja 2023. godine uz postupno smanjenje do zaključno kraja 2025. godine.</p> <p>Hrvatska narodna banka je Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija ("Narodne novine", br. 92/2020) primijenila nacionalnu diskreciju iz članka 500.a stavka 2. Uredbe (EU) 2020/873 u cijelosti, uvođenjem novog članka 3.a.</p>
--	--

Područje:	Članak 7. odnosno članak 1. Delegirane Uredbe Komisije (EU) 2024/1728 i članak 10. OVIKI
Tema:	Povezivanje Republike Hrvatske i Hrvatske narodne banke
Broj pitanja:	230
Datum objave odgovora:	3. travnja 2019. (ažurirano 10. listopada 2024.)
Pitanje:	<p>Je li za potrebe formiranja grupa povezanih osoba potrebno HNB uključiti u jednu grupu povezanih osoba sa središnjom državom. U smislu članka 7. i 10. Odluke, a uzimajući u obzir da je HNB u isključivom vlasništvu RH koja jamči za obveze HNB-a, nameće se pitanje bi li bilo potrebno formirati jednu grupu povezanih osoba u kojoj bi bili subjekti koji čine grupu središnja država i HNB (primjenjujući alternativni pristup formiranja grupe povezanih osoba sa središnjom državom).</p>
Odgovor:	<p>Iako HNB u skladu s člankom 2. Zakona o Hrvatskoj narodnoj banci ("Narodne novine", br. 75/2008., 54/2013. i 47/2020.) ima svojstvo pravne osobe i u isključivom je vlasništvu RH, smatramo da zahtjevi <b>za povezivanje temeljem odnosa kontrole</b> iz članka 7. Odluke nisu primjenjivi na odnos središnje države u RH i HNB-a.</p> <p>Ističemo da je HNB središnja banka u RH čiji su cilj i zadaci uređeni posebnim, spomenutim Zakonom o Hrvatskoj narodnoj banci i koja je pri ostvarivanju svojeg cilja i u izvršavanju svojih zadataka samostalna i neovisna. Osim toga i Ustavom Republike Hrvatske je propisano da je HNB samostalan i neovisan i o svom radu izvještava Sabor RH, stoga ne bi bilo opravdano na HNB primijeniti koncept kontrole <del>kako je propisan člankom 7. Odluke.</del></p> <p>Iz toga proizlazi da nije potrebno formirati grupu povezanih osoba koju bi činili središnja država u RH i HNB pri alternativnom pristupu za izloženosti</p>

	<p>prema središnjoj državi, odnosno nije potrebno odnosom kontrole povezivati središnju državu u RH i HNB u grupu povezanih osoba.</p> <p>Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br. 107/2024 odredbe članka 7. OVIKI su brisane, pa se ima razumijevati da je ovaj odgovor dan u kontekstu članka 1. Delegirane uredba Komisije (EU) 2024/1728 od 6. prosinca 2023. o dopuni Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu regulatornih tehničkih standarda kojima se utvrđuju okolnosti u kojima su ispunjeni uvjeti za utvrđivanje grupa povezanih osoba (dalje u tekstu: RTS).</p>
--	---

Područje:	Članak 7. OVIKI i članak 1. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/1728
Tema:	Procjena indikatora kontrole
Broj pitanja:	655
Datum objave odgovora:	11. ožujka 2010. (ažurirano 3. travnja 2019. i 10. listopada 2024.)
Pitanje:	Ako bi kreditna institucija temeljem propisanih indikatora napravila jednu vrstu upitnika kojim bi se utvrđivala nepovezanost, odnosno povezanost osoba, da li bi u tom slučaju, takva vrsta upitnika, bila pravovaljani dokaz utvrđivanja međusobne nepovezanosti između osoba ili je uz to potrebna dodatna dokazna dokumentacija?
Odgovor:	Isključivo upitnikom kojim se traži da klijent primjerice sam definira ima li moć donošenja ključnih poslovnih odluka vezanih uz drugu pravnu osobu, te ima li moć odlučivanja o strategiji ili moć upravljanja poslovanjem druge osobe; bez procjene kreditne institucije ne bi se moglo kvalitetno procijeniti propisane indikatore. Upitnik može pomoći pri identificiranju pojedinih indikatora, ali nikako ne bi smio biti i jedini način njihovog utvrđivanja. Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br. 107/2024 odredbe članka 7. OVIKI su brisane, pa se ima razumijevati da je ovaj odgovor dan u kontekstu članka 1. RTS-a.
Broj pitanja:	753
Datum objave odgovora:	11. ožujka 2010. (ažurirano 3. travnja 2019. i 10. listopada 2024.)
Pitanje:	Budući da su moć donošenja ključnih poslovnih odluka i moć upravljanja poslovanjem druge osobe propisani kao indikatori kontrole; smatra li se da članovi uprave i nadzornog odbora ispunjavaju navedene indikatore odnosno da oni predstavljaju povezane osobe sa trgovačkim društvom u kojem obnašaju navedene funkcije?
Odgovor:	Članovi uprave i nadzornog odbora iako imaju moć donošenja ključnih poslovnih odluka ne smatraju se uvijek povezanom osobom sa trgovačkim društvom u kojem obnašaju navedene funkcije već samo onda kada oni i to trgovačko društvo predstavljaju jedan rizik za kreditnu instituciju. Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br. 107/2024 odredbe članka 7. OVIKI



	su brisane, pa se ima razumijevati da je ovaj odgovor dan u kontekstu članka 1. RTS-a.
--	--

Područje:	Članak 7., 8. i 11. OVIKI i članci 1., 2. i 3. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/1728
Tema:	Utvrđivanje grupe(a) povezanih osoba
Broj pitanja:	500/2022-573/1
Datum objave odgovora:	10. listopada 2024.
Pitanje:	U kontekstu pojma "grupa povezanih osoba" kako je to definirano člankom 4. stavkom 1. točkom 39. Uredbe (EU) 575/2013 traži se mišljenje Hrvatske narodne banke o obvezi kreditne institucije da poveže jedno društvo u jednu ili više grupa povezanih osoba na konkretnom primjeru. U primjeru je istaknuta prisutnost određenih indikatora povezanosti primjerice vlasništvo, neki odnosi kontrole kao i pojedini dobavljačke odnosi među nekim od navedenih osoba.
Odgovor:	<p>Za primjenu članka 4. stavka 1. točke 39. Uredbe (EU) br. 575/2013 EBA je izdala Smjernice o povezanim osobama (EBA/GL/2017/15) koje su u primjeni od 1. siječnja 2019. i koje je Hrvatska narodna banka transponirala u OVIKI, koja je stupila na snagu s istim datumom. Dana 18. lipnja 2024. u Službenom glasilu EU objavljen je RTS koji je stupio na snagu 8. srpnja 2024. Hrvatska narodna banka donijela je Odluku o izmjenama Odluke o velikim izloženostima koja je stupila na snagu 21. rujna 2024.</p> <p>Uredba (EU) br. 575/2013 i navedeni RTS pojam "grupe povezanih osoba" definiraju kao jedan rizik za kreditnu instituciju kada postoji odnos kontrole ili gospodarska ovisnost, odnosno kada se oni isprepliću. Pri tome navedeni RTS kao regulatorni minimum pobliže propisuje niz indikatora koje je kreditna institucija dužna procijeniti pri utvrđivanju grupe povezanih osoba, ali taj popis nije konačan čime je kreditnim institucijama prepuštena prosudba da u svojim internim politikama i procedurama pobliže definiraju npr. koji bi to bili odnosi po svojoj biti slični tim osnovnim indikatorima, odnosno "znatni dijelovi" ovisnosti.</p> <p>Kreditne institucije imaju najkvalitetnije i najpotpunije informacije o svojim klijentima i povrh ispitivanja propisanog regulatornog minimuma takvu je odluku moguće donijeti samo uz potporu prilagođenih i sveobuhvatnih internih akata. Sve osobe za koje se utvrdi povezanost temeljem odnosa kontrole i/ili gospodarske ovisnosti potrebno je povezati u jednu grupu povezanih osoba, osim ako kreditna institucija unatoč utvrđenom odnosu smatra da dvije ili više osoba ne čine jedan rizik, te taj zaključak detaljno i sveobuhvatno dokaže.</p> <p>Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br. 107/2024 odredbe članaka 7., 8. i 11. OVIKI su brisane, pa se ima razumijevati da je ovaj odgovor dan u kontekstu članaka 1., 2. i 3. RTS-a.</p>



Područje:	Članak 8. OVIKI i članak 2. stavak 1. točka (d) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/1728
Tema:	Procjena indikatora gospodarske i <del>financijske međupovezanosti</del> <b>ovisnosti</b>
Broj pitanja:	754
Datum objave odgovora:	11. ožujka 2010. (ažurirano 3. travnja 2019. i 10. listopada 2024.)
Pitanje:	Budući da je jedan od indikatora gospodarske i financijske povezanosti i situacija kada je znatan dio proizvodnje određenog proizvođača namijenjen jednom kupcu, čini li obrtnik kojem je znatan dio proizvodnje namijenjen velikom trgovačkom lancu grupu povezanih osoba s tim trgovačkim lancem?
Odgovor:	Osnova gospodarske <del>povezanosti</del> <b>ovisnosti</b> jest vjerojatnost da će zbog pogoršanja ili poboljšanja gospodarskoga stanja jedne osobe doći do pogoršanja ili poboljšanja gospodarskog stanja jedne ili više osoba. Kada je znatan dio proizvodnje određenog proizvođača (u ovom primjeru obrtnika) namijenjen jednom kupcu (u vašem primjeru velikom trgovačkom lancu) potrebno je utvrditi čini li ih ta činjenica gospodarski <del>povezanima</del> <b>ovisnima</b> . Ukoliko kreditna institucija zaključi da pogoršanje gospodarskog stanja velikog trgovačkog lanca može utjecati na pogoršanje gospodarskog stanja tog obrtnika, <b>a taj se odnos ne može pravodobno zamijeniti bez prekomjernih dodatnih troškova</b> potrebno ih je promatrati kao grupu povezanih osoba. Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br 107/2024 odredbe članka 8. OVIKI su brisane, pa se ima razumijevati da je ovaj odgovor dan u kontekstu članka 2. stavka 1. točke (d) RTS-a.

Područje:	Članak 8. OVIKI i članak 2. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/1728
Tema:	Procjena indikatora gospodarske i <del>financijske međupovezanosti</del> <b>ovisnosti</b>
Broj pitanja:	870
Datum objave odgovora:	18. svibnja 2010. (ažurirano 3. travnja 2019. i 10. listopada 2024.)
Pitanje:	Kreditna institucija ima klijenta X koji 90 % svoje proizvodnje izvozi društvu Y sa sjedištem u EU. Je li potrebno navedene klijente povezati u grupu i promatrati kao jedinstveni rizik? Kreditna institucija ima i klijenta Z koji je kao glavni uvoznik ovisan o jednom dobavljaču društvu Y sa sjedištem u EU. Je li društva X i Z potrebno povezivati u grupu i promatrati kao jedinstveni rizik?

Odgovor:	<p>Sukladno članku 8. stavku 3. točki 4. <del>OVIKI</del> članku 2. stavku 1. točki (d) RTS-a kreditna institucija dužna je pri utvrđivanju gospodarske i financijske međupovezanosti ovisnosti procijeniti i je li znatan dio proizvodnje određenog proizvođača namijenjen jednom kupcu. Ukoliko tako utvrđena gospodarska povezanost ovisnost rezultira time da klijenti X i Z za kreditnu instituciju predstavljaju jedan rizik, kreditna institucija dužna je navedena društva povezati u grupu povezanih osoba. Jedan rizik predstavljaju gospodarski povezana ovisna društva kod kojih postoji velika vjerojatnost da će zbog pogoršanja ili poboljšanja gospodarskoga i financijskog stanja jednog društva doći do pogoršanja ili poboljšanja gospodarskoga i financijskog stanja drugog društva, a taj se odnos ne može pravodobno zamijeniti bez prekomjernih dodatnih troškova. Iznimno, u skladu sa stavkom 2. istog članka, kreditna institucija unatoč utvrđenim indikatorima gospodarske i financijske međupovezanosti može utvrditi da osobe ne čine jedan rizik ako dokaže:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. da financijske poteškoće ili propast jedne osobe ne bi doveli do poteškoća povezanih s financiranjem ili otplatom, za drugu osobu ili</li> <li>2. da je jedna osoba gospodarski ili financijski ovisna o drugoj osobi samo u ograničenoj mjeri, odnosno da ta osoba brzo može naći zamjenu za drugu osobu.</li> </ol> <p>Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br. 107/2024 odredbe članka 8. OVIKI su brisane, pa se ima razumijevati da je ovaj odgovor dan u kontekstu članka 2. stavka 1. točke (d).</p>
----------	---

Područje	Članak 8. OVIKI i članak 2. stavak 1. točka (e) Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/1728
Broj pitanja:	872
Datum objave odgovora:	18. svibnja 2010. (ažurirano 3. travnja 2019. i 10. listopada 2024.)
Pitanje:	Kreditna institucija ima klijenta koji je obrtnik, te koji ima ugovor o distribuciji samo s jednim kupcem, je li ta dva subjekta potrebno povezivati u grupu i promatrati kao jedinstveni rizik?
Odgovor:	<p>Sukladno članku 8. stavku 3. točki 9. <del>OVIKI</del> članku 2. stavku 1. točki (d) RTS-a kreditna institucija dužna je pri utvrđivanju gospodarske i financijske međupovezanosti ovisnosti procijeniti i imaju li pravne osobe mali broj istih klijenata, a mogućnosti pronalaženja novih klijenata su ograničene. Ukoliko tako utvrđena gospodarska povezanost rezultira time da navedeni obrtnik i njegov kupac za kreditnu instituciju predstavljaju jedan rizik, kreditna institucija dužna je navedena društva povezati u grupu povezanih osoba.</p> <p>Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br. 107/2024 odredbe članka 8. OVIKI su brisane, pa se ima razumijevati da je ovaj odgovor dan u kontekstu članka 2. stavka 1. točke (d) RTS-a.</p>

Područje:	Članak 8. OVIKI i članak 2. stavak 1. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/1728
Tema:	Obveza povezivanja bračnih drugova ili osoba koje imaju položaj jednak položaju u bračnoj zajednici
Broj pitanja:	500/2022-571/1
Datum objave odgovora:	10. listopada 2024.
Pitanje:	<p>Postavlja se pitanje o obvezi kreditne institucije da, prilikom odobrenja kredita fizičkoj osobi, identificira bračnog druga ili osobu koja ima položaj jednak položaju u bračnoj zajednici radi povezivanja istih u grupu povezanih osoba kako je definirana člankom 4. stavkom 1. točkom 39. Uredbe (EU) 575/2013 na temelju odnosa gospodarske i <del>financijske povezanosti</del> <b>ovisnosti</b> samo zbog predmetnog bračnog ili usporedivog odnosa.</p> <p>Predlaže se odgovor koji sažeto iznosi kako između bračnih drugova ne može postojati odnos kontrole pa je bračne drugove potrebno povezati u grupu povezanih osoba ako između njih postoji ekonomska i financijska <del>međupovezanost</del> <b>ovisnost</b>, kao što je primjer jamstva/sudužništva. Navodi se kako prema Obiteljskom zakonu bračni drugovi zakonski solidarno odgovaraju za obveze koje je preuzeo jedan bračni drug ako je dug nastao za potrebe bračne zajednice, a takva zajednička potreba ne može se utvrditi za npr. nenamjenske kredite. Podaci o braku/partnerstvu nisu javno dostupni, povjerljivi su, namjenu kredita nije uvijek moguće dokazati, a procjene kreditne sposobnosti korisnika kredita rade se zasebno.</p>
Odgovor:	<p>Prema odredbama <del>članka 8. stavka 3. OVIKI</del> članka 2. RTS-a kreditna institucija dužna pri utvrđivanju gospodarske i <del>financijske međupovezanosti</del> <b>ovisnosti</b> između dvije ili više osoba najmanje procijeniti indikatore navedene u točkama od <del>1. do 10. toga stavka</del> <b>(a) do (k) toga članka</b> kao i odnose koji su po svojoj biti slični njima.</p> <p>Prudencijalna očekivanja vezana uz proces procjene kreditne sposobnosti dužnika za kreditne institucije detaljnije su navedena u EBA Smjernicama o odobravanju i praćenju kredita (EBA/GL/2020/06) koje su u primjeni od 30. lipnja 2021., a osobito u poglavljima vezanima za potrošače 5.2.1. do 5.2.4. te Prilogu 2. Navedene EBA smjernice detaljnije razmatraju i pojam dostupnih financijskih informacija o potrošaču osobito vodeći računa o zaštiti osobnih podataka, te daju uporište za princip sveobuhvatnosti procjene čimbenika rizika osobito kada se radi o procjeni zajedničkog kapaciteta otplate i/ili jamstva.</p> <p>Namjena kredita ne može utjecati na promjenu ocjene postojanja jednoga rizika za kreditnu instituciju, kako je to zadano člankom 4. stavkom 1. točkom 39. Uredbe (EU) br. 575/2013 na kojeg se u pitanju poziva.</p> <p>Postoji regulatorna obveza kreditne institucije da procjeni indikatore gospodarske i <del>financijske međupovezanosti</del> <b>ovisnosti</b>, neovisno o namjeni korištenja sredstava koja se pribavljaju. Procjena postojanja jednog rizika</p>

	<p>temelji se na analizi svih čimbenika koji utječu na nastanak ili promjenu rizičnog položaja dužnika i svih ostalih sudionika nekog pravnog posla ne ulazeći u njihove međusobne imovinskoppravne odnose, poduzimajući pri tomu sve razumne korake koji su na raspolaganju uz istodobno pridržavanje drugih odredbi, osobito načela raspoloživosti informacija, proporcionalnosti i zaštite osobnih podataka. Kreditna institucija ovlaštena je pri procjeni kreditne sposobnosti dužnika i praćenja urednosti u podmirivanju obveza prikupljati, obrađivati, čuvati, dostavljati i upotrebljavati one osobne podatke koji su potrebni za procjenu rizika i provedbu procjene kreditne sposobnosti dužnika i urednosti u podmirivanju obveza.</p> <p>Stupanjem na snagu Odluke o izmjenama Odluke o velikim izloženostima kreditnih institucija, Narodne novine br. 107/2024 odredbe članka 8. OVIKI su brisane, pa se ima razumijevati da je ovaj odgovor dan u kontekstu članka 2. stavka 1. RTS-a.</p>
--	---

Područje:	Članak 390. stavak 6. točka a) Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Rok u kojem se kupoprodaja valute ne uključuje u izloženost
Broj pitanja:	1933
Datum objave odgovora:	25. kolovoza 2015.
Pitanje:	Upitom se traži objašnjenje od Hrvatske narodne banke o izuzetim izloženostima u slučaju kupoprodaje valute, a prema članku 390. stavku 6. točki a) Uredbe (EU) br. 575/2013, za izloženosti nastale u redovnom roku namire ne duljem od dva radna dana nakon datuma izvršenog plaćanja. Računaju li se dva radna dana od dana zaključenja posla (trade date) ili se računaju od dana izvršenja plaćanja (isporuke, settlement date)?
Odgovor:	Uredba (EU) br. 575/2013 u članku 390. stavku 6. točki a) spominje rok koji nije dulji od dva radna dana nakon datuma izvršenog plaćanja/isporuke, odnosno ne referira se na datum zaključenja posla (trade date). Stoga, proizlazi da se najviše do dva radna dana od kada je izvršeno plaćanje po transakciji kupoprodaje valute u redovnom roku namire odnosno iznos transakcije ne uključuje u izloženost.

Područje:	Članak 395. Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Uključivanje izloženosti prema fondovima u ukupnu izloženost prema grupi povezanih osoba
Broj pitanja:	1934
Datum objave odgovora:	25. kolovoza 2015. (ažurirano 10. listopada 2024.)

Pitanje:	<p>U upitu se navodi da kreditna institucija utvrđuje limite, odnosno najveću dopuštenu izloženost, u poslovanju s fondovima (investicijskim i mirovinskim) prema fondovima, a samo u nekim slučajevima i prema društvima koja upravljaju tim fondovima. Zbog činjenice da društva za upravljanje fondovima nisu vlasnici udjela u fondovima kojima upravljaju, te s obzirom da se limiti odobravaju pojedinačno za fondove, ali ne i za društvo koje tim fondovima upravlja, kreditna institucija smatra da iznose limita utvrđenih prema fondovima ne bi trebala uključivati u izračun izloženosti prema grupi. U konkretnom primjeru za klijenta A (dobrovoljno mirovinsko društvo) koje upravlja s nekoliko fondova, a nije većinski vlasnik niti jednog fonda slijedom čega kreditna institucija smatra kako se izloženost koja proizlazi iz limita utvrđenih za fondove kojima upravlja društvo može izuzeti odnosno ne uključivati u iznos ukupne izloženosti koju kreditna institucija ima prema svim članicama grupe povezanih osoba s klijentom A. Traži se potvrda tumačenja da se iz ukupne izloženosti prema grupi povezanih osoba može isključiti izloženost prema fondovima.</p>
Odgovor:	<p>Utvrđivanje ukupne izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba u slučaju izloženosti u obliku udjela ili dionica u subjektima za zajednička ulaganja (CIU), sekuritizacijskih pozicija ili na temelju drugih transakcija gdje postoji izloženost prema odnosnoj imovini, okvirno je propisano člankom 390. stavkom 7. Uredbe (EU) br. 575/2013 te detaljnije Delegiranom uredbom Komisije (EU) br. 1187/2014.</p> <p>U skladu s navedenim propisima kreditna institucija dužna je procijeniti odnosne izloženosti određene transakcije i rizike koji su inherentni strukturi same transakcije kako bi utvrdila predstavlja li sama transakcija dodatnu izloženost. Ako transakcija (primjerice fond) predstavlja dodatnu izloženost tada se izloženost prema samoj transakciji ograničava na 25% priznatoga kapitala jednako kao i izloženost prema bilo kojoj osobi ili grupi povezanih osoba kako je propisano člankom 395. Uredbe (EU) br. 575/2013. Pritom skrećemo pozornost na članak 7. Delegirane uredbe (EU) br. 1187/2014 koji definira uvjete pod kojima izloženost prema transakciji ne predstavlja dodatnu izloženost te se stoga ne uključuje u ograničenje od 25% <del>priznatoga</del> <b>osnovnoga</b> kapitala.</p> <p>Također je važno napomenuti da se na izloženosti prema fondu koja nije u obliku udjela ili dionica u fond već u obliku dužničkih financijskih instrumenata (primjerice, repo ugovori, krediti) ne primjenjuje princip utvrđivanja odnosnih izloženosti već se takva izloženost iskazuje kao izloženost prema fondu kao jednoj osobi koju je potrebno uključiti u izračun ograničenja od 25% <del>priznatoga</del> <b>osnovnoga</b> kapitala.</p> <p>Dakle, uzimajući u obzir prethodno navedeno, opravdano je da kreditna institucija postavi zasebni limit za izloženost prema fondu kao jednoj osobi i zasebni limit za grupu povezanih osoba u kojoj je društvo za upravljanje tim fondom.</p> <p>Nadalje, s obzirom na činjenicu da je za ulaganja u udjele ili dionice fondova, odnosno drugih transakcija gdje postoji odnosna imovina, osnovni princip i polazna osnova pri izračunu izloženosti za potrebe članka 395. Uredbe (EU)</p>

	<p>br. 575/2013 utvrđivanje odnosnih izloženosti, izloženost prema društvu za upravljanje fondovima i izloženost prema fondovima kojima upravlja to društvo ne povezuju se u jednu grupu povezanih osoba budući da se tek u slučaju utvrđivanja da se odnosne izloženosti fonda odnose na društvo za upravljanje one na proporcionalnoj osnovi pripisuju tom društvu i grupi s njim povezanih osoba.</p> <p>Iz svega navedenog proizlazi da kreditna institucija nije dužna iznose utvrđenih limita prema fondu kao jednoj osobi uključivati u izračun izloženosti prema grupi povezanih osoba s društvom koje upravlja tim fondom. Međutim, izloženost u obliku udjela i dionica u fondu zbog primjene principa utvrđivanja odnosnih izloženosti u pravilu se ne može isključiti iz izloženosti prema jednoj osobi ili grupi povezanih osoba na koju se odnosne izloženosti odnose. Određene iznimke od ovog pravila propisane su Delegiranom uredbom (EU) br. 1187/2014.</p> <p>Odgovor je usklađen sa Uredbom (EU) 2019/876 o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 sa primjenom od 28. lipnja 2021. u kojoj je priznati kapital zamijenjen osnovnim kapitalom.</p>
--	---

Područje:	Članak 399. Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Tehnike smanjenja kreditnog rizika pri utvrđivanju velikih izloženosti
Broj pitanja:	60
Datum objave odgovora:	3. travnja 2019.

Pitanje:	<p>U upitu se navodi da kreditna institucija kao priznatu tehniku smanjenja kreditnog rizika koristiti materijalnu kreditnu zaštitu u obliku depozita primljenog od osobe u posebnom odnosu s kreditnom institucijom odnosno od matičnog društva kreditne institucije i to u obliku sredstava deponiranih temeljem tzv. "<i>funded participation</i>" ugovora. Konkretno, postavlja se pitanje postoji li ograničenje korištenja materijalne kreditne zaštite u obliku gotovinskog pologa kao priznate tehnike smanjenja kreditnog rizika u uvjetima kada je pružatelj materijalne kreditne zaštite matično društvo odnosno osoba u posebnom odnosu s kreditnom institucijom i kada se sredstva deponiraju temeljem tzv. "<i>funded participation</i>" ugovora. Gotovinski polog bio bi položen od strane matičnog društva odnosno društva koje je sukladno čl. 146. Zakona o kreditnim institucijama osoba u posebnom odnosu s kreditnom institucijom, a koristio bi se za osiguranje povrata kredita trgovačkog društva koje nije vlasnički povezano s kreditnom institucijom ili pružateljem materijalne kreditne zaštite. Polagatelj sredstava sudjeluje u preuzimanju kreditnog rizika "pro rata", odnosno smanjivanjem izloženosti s osnove plasmana osiguranog sa "<i>cash participation</i>", smanjuje se i samo participiranje u financiranju, uz zadržavanje početnog omjera podjele rizika. Također kreditna institucija smatra da u skladu s člankom 399. Uredbe (EU) br. 575/2013, može navedeni gotovinski polog, uz ispunjavanje zahtjeva za priznavanje tehnika smanjenja kreditnog rizika, koristiti za smanjenje izloženosti.</p>
Odgovor:	<p>Iz opisa transakcije proizlazi da je kreditna institucija sklopila ugovor o dugoročnom kreditu uz valutnu klauzulu s klijentom koji će jednim dijelom financirati matično društvo kreditne institucije. U tu svrhu kreditna institucija i njezino matično društvo sklopit će ugovor o sudjelovanju (engl. <i>Participation Agreement</i>) kojim će ugovoriti način i iznos financiranja kredita s klijentom, te raspodjelu rizika i koristi koji iz tog kredita proizlaze. Matično društvo kreditne institucije sudjelovat će u financiranju kredita u visini od x% ukupnog iznosa kredita te će za te potrebe uplatiti gotovinski polog. Također, matično društvo preuzimat će rizike i koristi koji proizlaze iz potraživanja po kreditu s klijentom u ekvivalentnom omjeru, odnosno preuzet će one rizike i koristi koji proizlaze iz dijela kredita koji je financiran sredstvima matičnog društva kreditne institucije. Uzimajući u obzir karakteristike cjelokupne transakcije, smatramo da se gotovinski polog matičnog društva kreditne institucije ne može smatrati financijskim kolateralom u kontekstu članaka 197. i 207. Uredbe (EU) br. 575/2013 jer svrha uplaćenog gotovinskog pologa neće biti zaštita od kreditnog rizika koji proizlazi iz kredita prema klijentu, već financiranje dijela tog kredita.</p> <p>Međutim, predlaže se da kreditna institucija utvrdi, odnosno preispita računovodstveni tretman cjelokupne transakcije u kontekstu priznavanja imovine i obveza u skladu s Međunarodnim standardom financijskog izvještavanja 9 Financijski instrumenti (u daljnjem tekstu: IFRS 9). Korisno je naglasiti da ako kreditna institucija utvrdi da u skladu s IFRS-om 9 cjelokupni iznos potraživanja po kreditu treba priznati u svojoj bilanci kao imovinu i gotovinski polog matičnog društva kao obvezu, predmetni gotovinski polog ne može se priznati kao financijski kolateral u skladu s</p>



	<p>člankom 197. Uredbe (EU) br. 575/2013, kao što prethodno navedeno. S druge strane, ako kreditna institucija utvrdi da gotovinski polog i ekvivalentan dio potraživanja po kreditu ne treba priznavati kao svoju obvezu i imovinu, respektivno, tada taj dio potraživanja po kreditu neće biti predmet iskazivanja pri utvrđivanju velikih izloženosti u skladu s člankom 389. Uredbe (EU) br. 575/2013.</p> <p>Na kraju u vezi pitanja je li dopušteno kao financijski kolateral primiti gotovinski polog od osobe koja je povezana s kreditnom institucijom. Smatramo da ta činjenica nije relevantna ni u ovom slučaju, ali ni općenito u drugim slučajevima u kojima se gotovinski polog koristi kao tehnika smanjenja kreditnog rizika jer je priroda tog instrumenta takva da nije bitno je li davatelj gotovinskog pologa osoba povezana s kreditnom institucijom ili ne, nasuprot instrumentima u obliku vrijednosnih papira za koje je taj uvjet jasno propisan u članku 207. stavku 2. Uredbe (EU) br. 575/2013).</p>
--	---

<b>Područje:</b>	Članak 400. stavak 1. točka a) Uredbe (EU) br. 575/2013
<b>Tema:</b>	Velika izloženost prema središnjoj državi po osnovi obveznica RH
<b>Broj pitanja:</b>	500/2024-323/1
<b>Datum objave odgovora:</b>	10. listopada 2024.
<b>Pitanje:</b>	<p>Pitanje je vezano za odredbu članka 400. stavka 1. točke (a) Uredbe (EU) br. 575/2013 i članka 2. stavka 2. točke 2) Odluke o provedbi Uredbe (EU) br. 575/2013 u dijelu vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanja regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva ("Narodne novine", br. 107/2023) na osnovi kojih proizlazi da bi banka obveznice Republike Hrvatske mogla upisati i u iznosu koji je viši od 25% osnovnog kapitala banke, te bi se takvim izloženostima dodijelio ponder rizika od 0%. Postavljena su dva pitanja:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• o tretmanu obveznica Republike Hrvatske; prvo, odnosno o dodjeli pondera rizika na te izloženosti za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik i</li> <li>• o tretmanu takvih izloženosti u segmentu velikih izloženosti.</li> </ul>
<b>Odgovor:</b>	<p>Ovisno o tretmanu u izračunu kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik izravno ovisi i tretman za potrebe izračuna u dijelu IV Velike izloženosti. Pa tako:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– samo izloženosti kojima bi se dodijelio ponder rizika od 0% jesu izuzete od primjene ograničenja velikih izloženosti, odnosno ulaze u izuzeća po članku 400. stavku 1. točki (a) Uredbe (EU) br. 575/2013;</li> <li>– izloženostima koje podliježu produljenom privremenom tretmanu po članku 500.a. stavku 1. te Uredbe nisu omogućena izuzeća od LE ograničenja već privremeno odstupanje od LE ograničenja ako to dopuste nadležna tijela, kako je to navedeno u stavku 2. toga članka. Radi se o diskreciji nadležnog tijela koju je Hrvatska narodna banka iskoristila u članku 3.a OVIKI pa je tako za sve takve izloženosti do kraja ove godine moguće maksimalno LE ograničenje do 75% osnovnoga kapitala kreditne</li> </ul>

	<p>institucije, odnosno moguće ih je stjecati ne do "redovnog LE ograničenja" od 25% već do povišene stope od 75% osnovnoga kapitala;</p> <p>– izloženosti nominirane u valutama trećih zemalja, kojima je za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik bio dodijeljen RW od 50%, podliježu tzv. redovnim LE ograničenjima, odnosno ne mogu se izuzeti niti steći do viših stopa.</p> <p>Kada se radi o obveznicama RH nominiranim i s izvorima sredstava u eurima u skladu s odredbama članka 114. stavka 4. Uredbe (EU) br. 575/2013 dodjeljuje se ponder rizika od 0% i tim izloženostima potom je omogućeno da ih kreditne institucije temeljem članka 400. stavka 1. točke (a) izuzmu od primjene članka 395. stavka 1. te Uredbe. Ističemo i da bi se takve obveznice iskazivale u stupcu "Izuzeća", pa posljedično ne ulaze u zbroj izloženosti koje podliježu LE ograničenju.</p>
--	--

<b>Područje:</b>	Članak 400. stavak 1. točke c) i d) Uredbe (EU) br. 575/2013
<b>Tema:</b>	Izuzeće izloženosti osigurane jamstvima
<b>Broj pitanja:</b>	1935
<b>Datum objave odgovora:</b>	25. kolovoza 2015. (ažurirano 3. travnja 2019.)
<b>Pitanje:</b>	Može li se polica osiguranja kredita priznati kao instrument zaštite temeljem koje se imovina koju pokriva može izuzeti od primjene članka 395. Uredbe (EU) br. 575/2013, a sukladno članku 400. Uredbe (EU) br. 575/2013?
<b>Odgovor:</b>	Na izloženost kreditne institucije osiguranu policom osiguranja kredita koja ispunjava uvjete za priznavanje (članci 201., 213. i 215. Uredbe (EU) br. 575/2013), može se primijeniti izuzeće iz članka 400. stavka 1. točke c) i d) Uredbe (EU) br. 575/2013. Pritom je potrebno voditi računa i o uvjetu iz spomenutih točaka c) i d) da se neosiguranim potraživanjima prema davatelju jamstva može dodijeliti ponder rizika 0% u skladu s dijelom trećim, glavom II, poglavljem 2. Uredbe (EU) br. 575/2013. Primjerice, iznos izuzeća može činiti onaj dio izloženosti kojemu se dodjeljuje ponder rizika 0% nakon primjene nematerijalne kreditne zaštite pri čemu treba voditi računa i o valuti u kojoj je zaštita nominirana (članak 114. stavak 4. Uredbe (EU) br. 575/2013).

<b>Područje:</b>	Članak 400. stavak 1. točka m) i članak 395. Uredbe (EU) br. 575/2013
<b>Tema:</b>	Izuzeće izloženosti prema subjektima unutar iste sanacijske grupe
<b>Broj pitanja:</b>	500/2024-127/1
<b>Datum objave odgovora:</b>	10. listopada 2024.
<b>Pitanje:</b>	Može li se s izloženost riziku prema subjektima unutar iste sanacijske grupe koja se izuzima iz obuhvata za izračun rizikom ponderirane aktive i ukupne mjere izloženosti, također izuzeti iz izračuna iskorištenosti limita velike izloženosti?

Odgovor:	<p>Uredbom (EU) 2022/2036 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 i Direktive 2014/59/EU u pogledu bonitetnog tretmana globalnih sistemski važnih institucija sa strategijom sanacije s višestrukim točkama pristupanja i metoda za neizravni upis instrumenata prihvatljivih za ispunjenje minimalnog zahtjeva za regulatorni kapital i prihvatljive obveze (u nastavku teksta: Daisy Chain uredba), konkretno njezinom točkom 10. u izračunu iznosa izloženosti ponderiranih rizikom, omogućeno je izuzimanje onih izloženosti na koje se primjenjuje tretman naveden u članku 72.e stavku 5. prvom podstavku Uredbe (EU) br. 575/2013. Primjena u LE okviru takvih posredničkih izloženosti subjekata koji sami po sebi nisu sanacijski subjekti, adresirana je odredbama članka 400. stavka 1. točke (m) Uredbe (EU) br. 575/2013 koje su u uredbu unešene tzv. CRR2 izmjenama, odnosno Uredbom (EU) br. 2019/876. Prema tim odredbama iz primjene ograničenja velikih izloženosti izuzimaju se izloženosti po osnovi udjela sanacijskih subjekata ili njihovih društava kćeri koja sama po sebi nisu sanacijski subjekti u instrumentima regulatornog kapitala i prihvatljivim obvezama iz članka 45.f stavka 2. Direktive 2014/59/EU koje je izdao bilo koji od sljedećih subjekata: i. u pogledu sanacijskih subjekata, drugi subjekti koji pripadaju istoj sanacijskoj grupi; ii. u pogledu društava kćeri sanacijskog subjekta koja sama po sebi nisu sanacijski subjekti, društva kćeri odgovarajućeg društva kćeri koja pripadaju istoj sanacijskoj grupi. Navedeno izuzeće ulazi u listu tzv. obveznih izuzeća od primjene LE ograničenja uz uvjet da su ispunjeni svi uredbom traženi uvjeti.</p>
----------	--

Područje:	Članak 400. stavak 2. i članak 400. stavak 1. točka f) Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Izloženosti izuzete od primjene članka 395. stavka 1. Uredbe (EU) 575/2013
Broj pitanja:	500/2024-383/1
Datum objave odgovora:	10. listopada 2024.
Pitanje:	<p>Je li Hrvatska narodna banka ikada obavijestila Europsko nadzorno tijelo za bankarstvo (dalje u tekstu: EBA) da planira primjenjivati bilo koje od izuzeća predviđenih u stavku 2. članka 400. Uredbe (EU) br. 575/2013 kako je to propisano u stavku 3. članka 400. te Uredbe. Dodatno, bi li izloženost prema drugoj ugovornoj strani iz članka 113. stavka 6. Uredbe (EU) br. 575/2013 za koje kreditna institucija dobije suglasnost HNB-a o primjeni pondera rizika 0% bila izuzeta od primjene članka 395. stavka 1. sukladno članku 400. stavak 1. pod (f) navedene Uredbe.</p>
Odgovor:	<p>Sukladno odredbama članka 400. stavka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 Hrvatska narodna banka je 30. travnja 2015. godine obavijestila EBA-u da ne namjerava koristiti izuzeća predviđena stavkom 2. toga članka. Za potrebe primjene članka 400. stavka 3. navedene Uredbe nisu dostavljane dodatne obavijesti.</p> <p>Za detaljnije praćenje načina uporabe mogućnosti i diskrecijskih prava nadležnih tijela i država članica omogućenih CRD/CRR regulatornim</p>

	<p>paketom skrećemo pozornost na članak 2. Provedbene uredbe Komisije (EU) br. 650/2014. S tim u vezi, Hrvatska narodna banka na svojim internetskim stranicama u segmentu <i>Supervizija/Supervizorska javna objava/Mogućnosti i diskrecijska prava</i> u propisanim rokovima redovito ažurira i javno objavljuje informacije koje se odnose na prethodnu kalendarsku godinu. Prema spomenutoj Provedbenoj uredbi EBA prikuplja javno objavljene informacije svih nadležnih tijela iz EU i objavljuje ih na svojim internetskim stranicama.</p> <p>Republika Hrvatska je kao država članica iskoristila samo jedno diskrecijsko izuzeće od ograničenja velikih izloženosti i to ono po članku 493. stavku 3. točki (c) Uredbe (EU) br. 575/2013 što ostavlja mogućnost HNB-u kao nadležnom tijelu da razmotri iskorištenje preostalih diskrecija nadležnog tijela propisanih u točkama (a), (b) te od (d) do (l) u članku 400. stavku 2. te Uredbe.</p> <p>No, diskrecijska izuzeća država članica kako su propisana člankom 493. stavkom 3. ne mogu se izjednačavati s diskrecijskim izuzećima nadležnih tijela kako su propisana člankom 400. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 575/2013, a vrijedi i obrnuto. Naime, iako su predmetna diskrecijska izuzeća istovjetna po sadržaju kojega propisuju, konkretno točkama od (a) do (l) ta se izuzeća razlikuju po: nadležnosti (država članica ili nadležno tijelo), snazi pravnog akta kojim se regulira njihovo korištenje (zakonska ili podzakonska snaga), obuhvatu primjene (npr. za zemlje članice europodručja na značajne nadzirane subjekte predmetne diskrecije nadležnog tijela se primjenjuju kako ih je propisala Europska središnja banka, a na manje značajne nadzirane subjekte kako ih je propisalo nadležno tijelo pojedine države članice), preduvjetima (uporaba diskrecija nadležnih tijela podliježe prethodnom ispunjenju uvjeta iz članka 400. stavka 3. spomenute Uredbe), dodatnim zahtjevima (npr. nadležno tijelo svojim aktom može propisati dodatne zahtjeve za korištenje pojedinih diskrecija) i trajanju (diskrecijska izuzeća nadležnih tijela su po svojoj naravi trajna, a diskrecijska izuzeća država članica su tranzicijska s propisanim krajnjim mogućim rokom primjene do 31. prosinca 2028.). I na kraju, ključna razlikovna odredba ovih izuzeća od ograničenja velikih izloženosti jest da su međusobno isključiva i to na način da odredbe članka 493. stavka 3. Uredbe (EU) br. 575/2013 derogiraju odredbe članka 400. stavka 2. te Uredbe. Drugim riječima, neovisno o tome što je propisalo pojedino nadležno tijelo ako je za tu istu podtočku iskorištena diskrecija države članice ona je primjenjiva u toj državi članici kako je to propisala ta država članica, a najkasnije do 31. prosinca 2028. godine. Za više informacija molimo pogledati odgovore 500/2021-704/1 i 500/2023-284/1 raspoložive u segmentu <i>Temeljene funkcije/Supervizija/Odgovori na upite o primjeni Zakona o kreditnim institucijama i podzakonskih akata</i>.</p> <p>Ispravno je tumačenje da izloženosti za koje je izdana suglasnost HNB-a za primjenu pondera 0% po članku 113. stavku 6. Uredbe (EU) br. 575/2013 podliježu izuzeću od primjene članka 395. stavka 1. kako je to propisano člankom 400. stavkom 1. točkom (f) te Uredbe.</p>
--	--

Područje:	Članak 402. stavak 1. Uredbe (EU) br. 575/2013
-----------	--

Tema:	Izloženosti osigurane stambenim nekretninama
Broj pitanja:	1835
Datum objave odgovora:	25. kolovoza 2015. (ažurirano 14. travnja 2021.)
Pitanje:	Može li se sukladno članku 402. stavku 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 koristiti mogućnost smanjenja izloženosti za izloženosti osigurane stambenim nekretninama koje nose ponder rizika 35%.
Odgovor:	<p>Sukladno navedenom članku, pri izračunu vrijednosti izloženosti za potrebe izračunavanja ograničenja velikih izloženosti (članak 395. Uredbe (EU) br. 575/2013) institucija može, <b>osim ako to nije zabranjeno nacionalnim pravom</b>, smanjiti vrijednost izloženosti ili dijela izloženosti koji je u skladu s člankom 125. stavkom 1. uključen u kategoriju izloženosti koje su u potpunosti osigurane nekretninama, odnosno koji odgovara svim uvjetima potrebnim za raspoređivanje u tu kategoriju. Izloženost se za potrebe izračuna velikih izloženosti može smanjiti za založeni iznos tržišne, ali najviše za 50% tržišne vrijednosti nekretnine, pod uvjetom da su zadovoljeni svi propisani uvjeti. Jedan od propisanih uvjeta je i da <del>nadležno</del> <b>imenovano</b> tijelo države članice nije u skladu s člankom 124. stavkom 2. odredilo ponder rizika veći od 35 % za izloženosti ili dijelove izloženosti osigurane stambenim nekretninama.</p> <p>Budući da je Hrvatska narodna banka Odlukom o provedbi Uredbe (EU) br. 575/2013 u dijelu vrednovanja imovine i izvanbilančnih stavki te izračunavanja regulatornoga kapitala i kapitalnih zahtjeva (Narodne novine, br. 160/2013., 140/2015., 113/2016., 87/2018.) propisala strože kriterije primjene pondera rizika od 35% na izloženosti osigurane stambenim nekretninama u Republici Hrvatskoj, čime se svim ostalim izloženostima koje su osigurane stambenim nekretninama, a koje ne zadovoljavaju te strože uvjete, dodjeljuju viši ponderi rizika, kreditna institucija <del>može</del> <b>mogla je, do 28. prosinca 2020.</b>, za potrebe članka 402. smanjiti samo one izloženosti koje zadovoljavaju te strože kriterije, te su sukladno pitanju uvrštene u te kategorije izloženosti.</p> <p><b>Od 29. prosinca 2020.</b>, odnosno od stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o kreditnim institucijama ("Narodne novine", br. 146/2020), kreditna institucija, sukladno odredbama članka 145.b., ne može pri izračunu vrijednosti izloženosti za potrebe članka 395. Uredbe (EU) br. 575/2013 umanjiti vrijednost izloženosti ili dijela izloženosti koja je, u potpunosti osigurana stambenim ili poslovnim nekretninama za založeni iznos tržišne ili hipotekarne vrijednosti dotične nekretnine.</p>

Područje:	Članak 500.a stavak 1. Uredbe (EU) br. 575/2013
Tema:	Primjena izmjena članka 500.a stavak 1. Uredbe (EU) br. 575/2013
Broj pitanja:	500/2024-321/2
Datum objave odgovora:	10. listopada 2024.

Pitanje:	U kojem trenutku banka može primijeniti izmijenjeni članak 500.a Uredbe (EU) br. 575/2013?
Odgovor:	<p>Dana 19. lipnja 2024. u Službenom listu EU objavljena je Uredba (EU) 2024/1623 EP-a i Vijeća od 31. svibnja 2024. o izmjeni Uredbe (EU) br. 575/2013 u pogledu zahtjeva za kreditni rizik, rizik prilagodbe kreditnom vrednovanju, operativni rizik, tržišni rizik i minimalnu donju granicu (u nastavku teksta: Uredba o izmjeni Uredbe).</p> <p>Prema odredbama članka 2. stavaka 1. i 2. navedena Uredba o izmjeni Uredbe stupila je na snagu 9. srpnja 2024., a primjenjuje se od 1. siječnja 2025. Izuzetak čine točke članka 1. pobrojane u stavku 3. članka 2. Uredbe o izmjeni Uredbe koje se primjenjuju od 9. srpnja 2024. Izmjene članka 500.a Uredbe (EU) br. 575/2013 za koje je postavljen upit jesu točka 244. članka 1. Uredbe o izmjeni Uredbe i ta se točka nalazi na popisu u članku 2. stavku 3. Uredbe o izmjeni Uredbe. Prema tome, banka izmijenjeni članak 500.a stavak 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 koji propisuje povlašteni tretman za izabrane izloženosti za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik može primijeniti od 9. srpnja 2024. godine kako je Uredbom o izmjeni Uredbe propisano.</p> <p>Ovaj odgovor dan je isključivo vezano za članak 500.a stavak 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 koji uređuje primjenu pondera rizika dodijeljenog tim izloženostima za potrebe izračuna kapitalnog zahtjeva za kreditni rizik, a ne i za potrebe primjene članka 500.a stavka 2. Uredbe (EU) br. 575/2013.</p>